

CYFARFOD	Pwyllgor Craffu Gofal
DYDDIAD	12/06/2025
TEITL	Adroddiad Perfformiad Aelod Cabinet Oedolion, Iechyd a Llesiant
RHESWM DROS GRAFFU	Rhoi sicrwydd fod gan yr Aelod Cabinet afael ar faterion perfformiad yr Adran.
AWDUR	Aled Davies
AELOD CABINET	Cyng. Dilwyn Morgan

1. Pam fod angen ei graffu?

Er mwyn i Aelodau'r Pwyllgor gael eu bodloni fod gennyf i, yr Aelod Cabinet Oedolion, Iechyd a Llesiant afael ar faterion perfformiad o fewn yr Adran.

2. Cefndir / Cyd-destun

2.1 Cefndir / Cyflwyniad

Pwrpas yr adroddiad yma yw eich diweddarau ar beth sydd wedi'i gyflawni yn y maes rwy'n gyfrifol amdano fel Aelod Cabinet Oedolion, Iechyd a Llesiant. Mae hyn yn cynnwys amlinellu'r diweddaraf gyda'r addewidion yng Nghynllun y Cyngor; gwaith dydd i ddydd yr Adran; ynghyd a'ch diweddarau am unrhyw archwiliadau allanol sydd wedi cymryd lle yn ystod y cyfnod.

Rydym yn gweithredu ar Gynllun y Cyngor 2023-28, ac yma rwyf yn adrodd ar y cynnydd a wnaed hyd at ddiwedd 31/3/25. Mae'r holl faterion wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu gennyf mewn cyfarfod herio perfformiad. Mi wyddom i gyd am yr heriau sydd yn wynebu yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant, a hyn wedi eu amlygu fwy nag erioed fel rhan o'r adroddiad Llechen Lân. Yn nghyd destun yr heriau yma, rwy'n hapus fod cynnydd sylweddol wedi ei wneud yn ystod y flwyddyn, ac rwyf yn fodlon gyda pherfformiad yr Adran.

2.2 Rhesymeg a chyfiawnhad

Perfformiad Addewidion Cynllun y Cyngor

2.2.1. Isod, mae crynodeb o'r prif brosiectau sydd wedi gweld cynnydd neu sy'n peri pryder ond dylid nodi mai rhai esiamplau sydd yma, a nad wyf yn cyfeirio at bob un llif gwaith gan fod prosiectau'r adran yn eang iawn. Gweler y manylder llawn fesul prosiect yn atodiad 1.

Prosiect 1 - Moderneiddio ein hadnoddau gofal i gwrdd ag anghenion y dyfodol

2.2.2 Mae'r gwaith o uwchraddio cartrefi preswyl Hafod Mawddach a Cefn Rodyn wedi eu cwblhau, a'r uned ddementia yn Bryn Blodau wedi ei agor yn rhannol. Mae llithriad wedi bod yn yr amserlen i agor gweddill gwelyau Bryn Blodau a'r uned dementia yn Plas Hedd, ond disgwylir i'r gwelyau yma fod yn barod yn ystod misoedd cyntaf 2025/26.

2.2.3. Mae trafodaethau yn datblygu o ran darpariaeth Tai Gofal Ychwanegol yng Nghaernarfon, gyda'r safle wedi ei adnabod. Mae trafodaethau yn parhau o ran sicrhau tai gyda gofal addas ar safle Penyberth. Mae llithriad wedi bod yn yr amserlen o ran adnabod safleoedd ar gyfer Tai Gofal Ychwanegol yn ardal Dolgellau, ond mae adnodd penodol wedi ei adnabod i weithio ar y cynllun yma, ac mae'r gwaith wedi cychwyn. Byddaf yn gofyn am ddiweddariad yn y sesiwn herio a chefnogi perfformiad nesaf.

Prosiect 2 - Defnyddio mwy ar dechnoleg i wella gallu trigolion Gwynedd i gael mynediad at gefnogaeth a gofal

2.2.4 Mae unrhyw un yn gallu hunan gyfeirio am offer teleofal dros wefan y Cyngor bellach, ac mae mwyafrif o ddyfeisiadau teleofal y Sir wedi eu trosglwyddo i ddyfeisiadau newydd digidol, heb gost pellach i drigolion Gwynedd. Mae'r gwaith o ddatblygu'r gwasanaeth taliadau uniongyrchol yn parhau. Bellach mae unrhyw becyn newydd yn cael cynnig cyfrif digidol, gyfwerth a 'waled rhithiol' er mwyn gallu rheoli eu pecynnau taliadau uniongyrchol yn haws. Mae sicrhau fod y gweithlu yn hyderus yn hyrwyddo taliadau uniongyrchol yn flaenoriaeth i mi, ac rwyf mewn trafodaethau cyson efo'r gwasanaeth i sicrhau fod hyn yn digwydd.

Prosiect 3 - Cydweithio gyda Gwasanaethau Iechyd i alluogi pobl i fyw eu bywyd gorau yn y gymuned

2.2.5 Mae'r Gwasanaeth Iechyd Meddwl newydd wedi'i sefydlu a'r gweithlu wedi setlo yn swyddfeydd y Cyngor yng Nghaernarfon ac ym Mhenrhyn. Mae'r gwasanaeth wedi sefydlogi a byddwn yn parhau i fonitro cynnydd dros y misoedd nesaf. Mae adolygu achosion A.117 ar y cyd a'r Bwrdd Iechyd yn her, yn bennaf oherwydd capasiti y Bwrdd Iechyd.

2.2.6 Mae cydweithio effeithiol yn digwydd rhwng y tîm Rhyddhau Ysbyty Gwynedd a'r Timau Adnoddau Cymunedol. Yn ddiweddar mae 3 ymarferydd gwaith cymdeithasol wedi lleoli eu hunain am un diwrnod yr wythnos yn Ysbyty Gwynedd o ardaloedd Bangor, Llŷn ac Eifionydd – oherwydd eu bod yn perthyn i'r TAC ardal mae nhw'n dod a'u gwybodaeth o adnoddau a rhwydweithiau lleol yn syth i'r asesiad ysbyty, ble gynt roedd yr ysbyty yn penderfynu ar y lefel gofal heb yr ymwybyddiaeth o wasanaethau lleol a cefnogaeth posib o'r gymuned ble mae'r claf yn byw ynddi. Gyda cyswllt y 3 i'r TAC mae modd dilyn achosion drwodd o'r ysbyty i'r gymuned. Y gobaith yw bydd unigolion yn gadael yr ysbyty yn brydlon, llai o siawns iddynt ddirywio ac felly yr anghenion gofal yn llai neu o leiaf yn fwy cymesur i'r anghenion, hyn yn osgoi gorddarpariaeth.

Prosiect 4 - Datblygu cyfleon hyfforddi a gwaith ar gyfer unigolion sydd angen cefnogaeth

2.2.7 Mae Cydlynnydd Llwybr Gyrfa Anabledd Dysgu yn gweithio ar draws Gwynedd a Môn gan ddefnyddio arian rhanbarthol, ac rydym hefyd wedi rhyddhau amser 3 Swyddog Cefnogol o fewn y gwasanaeth i fod yn hyrwyddo cyfleon gwaith a chefnogi unigolion i waith cyflogedig. Fel y bydd y mesurau'n ddangos yn hwyrach yn yr adroddiad, mae hyn wedi bod yn llwyddiant ysgubol ers cychwyn y prosiect yn 2023. Mae angen parhau i sicrhau fod yr unigolion sydd ar y rhaglen yn cael eu cefnogi i ddatblygu i waith cyflogedig gyda chyflog teg maes o law os mai dyma eu dymuniad.

Prosiect 5 - Llechen Lân

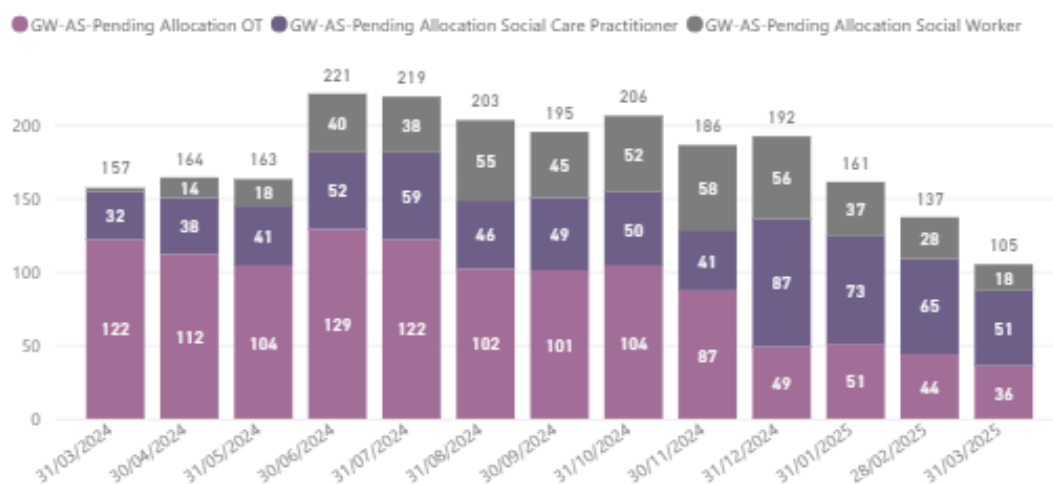
2.2.8 Mae'r ymchwil ac adroddiad llechen lân wedi ei gwblhau, gyda siroedd eraill Cymru wedi dangos gryn ddiddordeb yn y canfyddiadau. Mae argymhellion yr adroddiad Llechen Lân wedi cychwyn cael eu gweithredu arnyn nhw. Bydd yr argymhellion yn rhan o gynllun yr Adran Oedolion fydd yn cael ei datblygu dros y misoedd nesaf wrth i'r Pennaeth newydd ddatblygu ei gweledigaeth.

Gwaith dydd i ddydd yr Adran - perfformiad a mesurau

2.2.9 Mae'r adran yn parhau gyda'r gwaith i gryfhau eu mesurau perfformiad, gan ddatblygu mesurau sydd wir yn cyfleu perfformiad yr Adran, ac mae'r Adran yn gwneud cynnydd ar ddatblygu'r adroddiad o gyfarfod i gyfarfod. Mae nifer o fesurau gan yr adran, ond eto byddaf yn cyfeirio isod at y rhai sy'n peri pryder neu'n destun llongyfarch yn benodol.

2.2.10

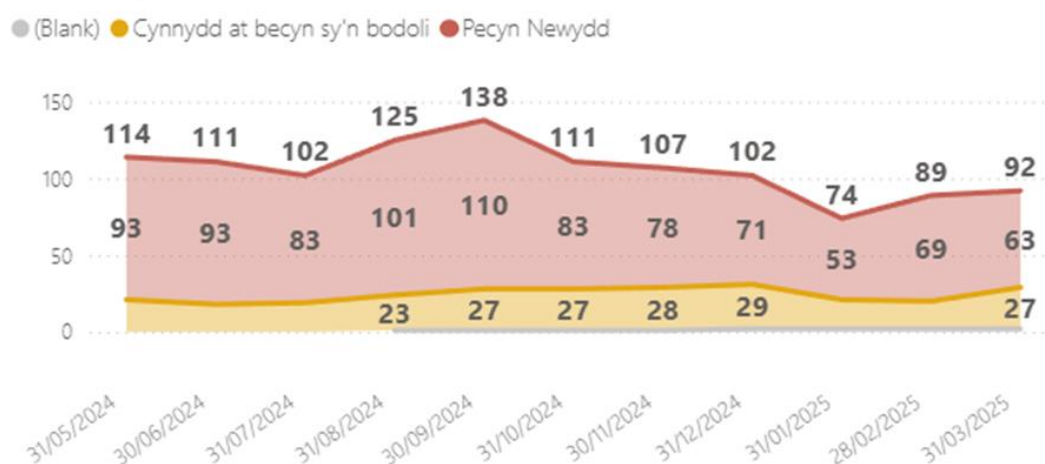
Nifer o bobl sydd yn aros am asesiad fesul mis

O fewn y **Gwasanaeth Pobl Hŷn, Anableddau Corfforol a Synhwyrdd** mae'r rhestr aros ar gyfer derbyn asesiad wedi lleihau. Yn benodol, mae'r rhestr aros am asesiad therapi galwedigaethol wedi lleihau'n sylweddol dros y flwyddyn ddiwethaf, o 129 ar ei uchaf yn fis Mehefin 2024, i 36 erbyn mis Mawrth 2025. Un ffactor o'r gostyngiad yma yw'r arian ddefnyddiwyd o'r 'Her 50 diwrnod' i ariannu gwaith Therapyddion Galwedigaethol preifat a wnaeth roi sylw i'r rhestrau aros yn ystod mis Chwefror a Mawrth y flwyddyn yma, gan flaenoriaethu ardaloedd Bangor a De Meirionnydd yn bennaf. Ffactorau arall sydd wedi helpu oedd uwch-sgilio Ymarferwyr Gwaith Cymdeithasol i asesu am offer, a hefyd cael un swyddog IAA (gwybodaeth, cyngor a chymorth) mewn rhai ardaloedd wedi golygu osgoi cyfeiriadau diangen a wedi lleihau y nifer sydd yn aros am asesiad. Mae hyn yn y dyddiau cynnar, ond gobeithiwn ei weld yn parhau yn y tymor hir. Mae penodi i rolau therapyddion wedi bod yn heriol iawn, yn enwedig mewn rhai ardaloedd o'r Sir. Mae ardal Bangor yng nghanol recriwtio therapydd arall, ond mae ardal De Meirionnydd wedi methu gallu recriwtio ers tro bellach. Mae'r Arweinydd Therapi yn rhoi sylw i'r rhestr aros fel un o'i phrif flaenoriaethau.

2.2.11

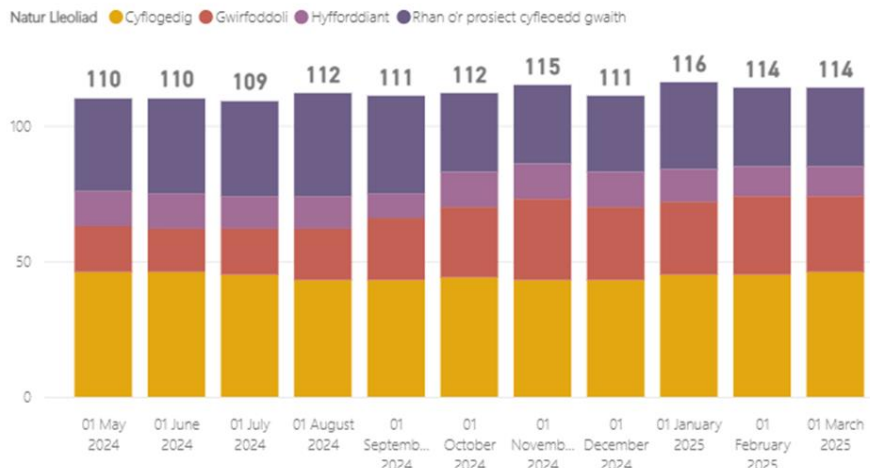
Nifer ar y rhestr aros am ofal cartref

Yn fy adroddiad diwethaf, roeddwn yn adrodd pryderon fod cynnydd wedi bod unwaith eto yn y canran o oriau **gofal cartref** oedd ddim yn cael eu diwallu. Mae'r ganran wedi disgyn yn sylweddol, sydd yn galonogol dros ben. Erbyn ddiwedd Ebrill roedd 64 unigolyn yn aros am ofal cartref o'r newydd (o'i gymharu â 110 Medi 2024). Mae rhestrau aros yn parhau mewn rhai is-ardaloedd penodol oherwydd diffyg capasiti darparwyr gofal i gwrdd â'r galw, yn bennaf oherwydd problemau recriwtio. Fe alluogodd arian grant Llywodraeth Cymru 'Her 50 diwrnod' ddatrysiad dros dro i'r rhestrau aros yn ardal Tywyn drwy gomisiynu gofal ychwanegol gan gwmni preifat. Mae datrysiad hir dymor i'r sefyllfa yn parhau i fod yn heriol. Mae ardaloedd eraill sy'n peri pryder o ran rhestrau aros, gan gynnwys Dyffryn Nantlle, Ffestiniog a Pwllheli.

2.2.12

Nifer o unigolion gydag anabledd dysgu sydd mewn cyfleon gwaith

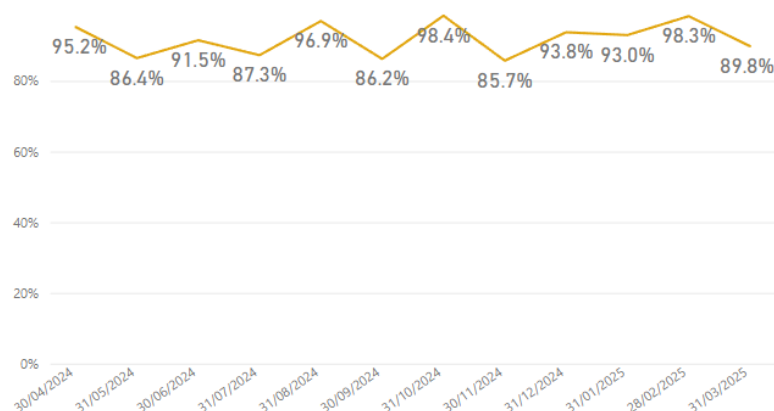

Fel nodais ynghynt, mae Swyddogion Cyfleon Gwaith newydd mewn lle yn y gwasanaeth **Anabledd Dysgu**, ac mae'r nifer o unigolion sydd ar y llwybr cyfleon gwaith wedi cynyddu'n sylweddol o 51 ym Medi 2023 i 114 erbyn Ebrill 2025. Mae'r nifer sydd mewn gwaith cyflogedig wedi cynyddu o 23 i 46 yn ystod yr un cyfnod hefyd. Rwy'n hynod o falch o nodi'r niferoedd yma ac yn edrych ymlaen i weld datblygiad pellach y gwasanaeth dros y cyfnod nesaf wrth i ni fuddsoddi yn y gefnogaeth.

2.2.13 Dros y misoedd diwethaf mae 294 o unigolion ar draws y sir wedi mynychu gwasanaethau **Dementia Actif**. Mae'r gwasanaeth yma yn hanfodol i gefnogi unigolion sy'n byw â dementia a'u teuluoedd. Er hynny, mae nifer o'r unigolion sydd yn mynychu'r sesiynau yn unigolion nad ydynt yn byw gyda dementia, sydd yn profi gwerth cymdeithasol y gwaith. Rwy'n hynod o falch o weld y niferoedd yma ac mae'n pwysleisio pa mor hanfodol yw gwasanaethau ataliol sydd yn cynorthwyo pobl i barhau i fyw'n annibynnol ac i gyfrannu o fewn eu cymunedau, gan hefyd roi cefnogaeth gwbl hanfodol i ofalwyr di-dâl.

2.2.14

Canran ymholiadau amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn yr amserlen statudol (7 diwrnod gwaith)

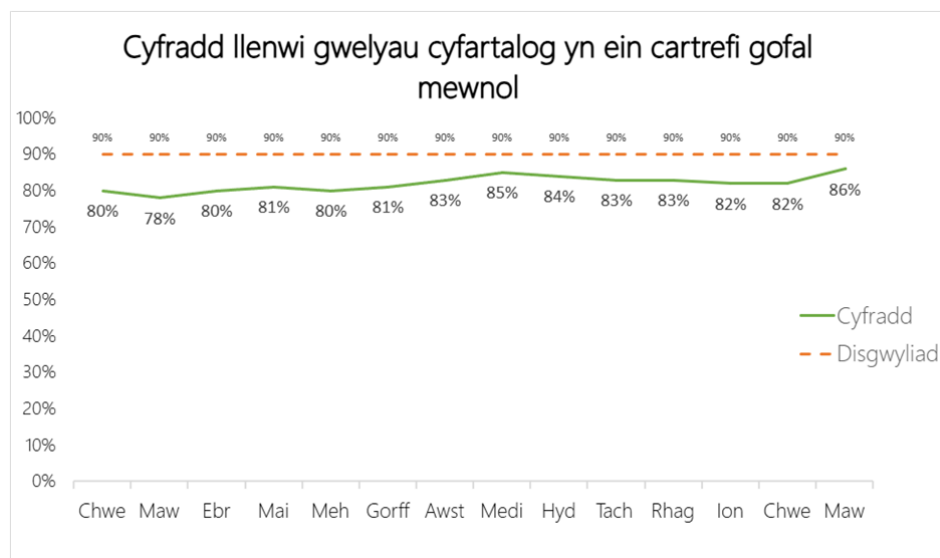
Mae'r nifer o ymholiadau amddiffyn oedolion sydd wedi eu cwblhau o fewn yr amserlen statudol yn parhau yn gyson gan lwyddo i ymateb yn amserol i gyfeiriadau yn y mwyafrif o achosion ynghanol pwysau gwaith arall. Rydym wedi gweld dirywiad bychan yn y nifer o

ymholiadau sydd wedi eu cwblhau o fewn 7 diwrnod dros yr wythnosau diwethaf. Mae hyn o ganlyniad i absenoldebau staff o fewn y tîm diogelu yn bennaf, sydd yn golygu bod yr achosion yn syrthio ar yr Arweinyddion Ardal ar ben eu llwyth gwaith arferol nhw. Bydd Gweithiwr Cymdeithasol profiadol yn ymuno a'r tîm diogelu yng nghanol mis Ebrill, ar sail dros dro i gynorthwyo gyda'r ymholiadau. Bydd cynyddu'r capasiti y tîm yn galluogi i ni gwblhau'r ymholiadau o fewn yr amserlen statudol ym mhob achos.

2.2.15 Mae'r nifer sy'n aros am asesiad **Diogelu rhag Amddiffyn Rhyddid (DoLS)** yn parhau yn bryderus gyda 356 o unigolion ar y rhestr aros am asesiad ddiwedd Mawrth 2025. Mae'r adran wedi derbyn grant pellach gan y Llywodraeth i gefnogi'r gwaith i leihau'r rhestr aros. Hefyd, yn dilyn bid llwyddiannus, mae hysbyseb wedi mynd allan i gyflogi 2 Asesydd Budd Gorau, fydd yn galluogi'r Adran i ddod i'r afael a'r mater yn ystod y flwyddyn i ddod.

2.2.16 Mae perfformiad y gwasanaeth **Sicrwydd Ansawdd** i'w ganmol wrth iddynt lwyddo i fod wedi cynnal gweithgaredd monitro gyda 98% o ddarparwyr gofal yn y 12 mis diwethaf. Mae hwn yn ffigwr llawer uwch na'r hyn rydan ni wedi'i weld ers tro, ac mae trefniadau gwaith newydd y tîm wedi cyfrannu. Bellach, maen nhw'n cynnal ymweliadau byrrach a chyson yn canolbwyntio ar feysydd penodol gyda darparwyr yn hytrach nag ymweliadau hirfaith gyda bob darparwr i drafod pob agwedd o'u gwasanaeth. Mae hyn yn sicrhau gwell perthynas cydweithio rhwng y gwasanaeth a'r darparwyr gofal ac yn golygu eu bod yn llwyddo i gyrraedd mwy o ddarparwyr. Mi fydd hefyd gwaith yn dechrau ar fonitro lleoliadau Tai a Chefnogaeth ym mis Ebrill. Bydd hyn yn cynnwys prif swyddfeydd y darparwyr gofal, a phob un o'r tai y mae unigolion yn byw ynddynt.

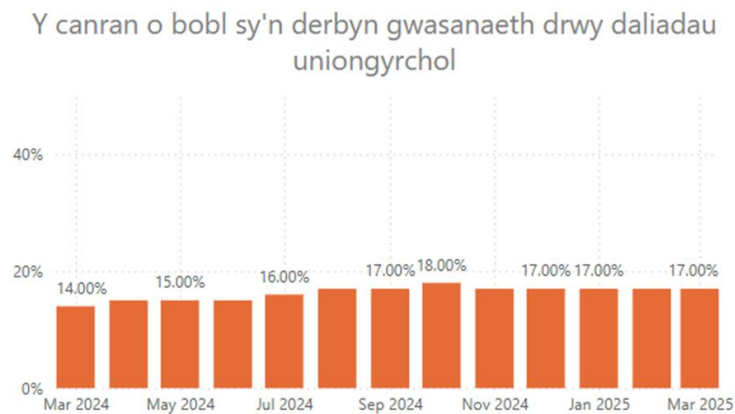
2.2.17

Rwyf yn falch o adrodd bod cynnydd wedi bod yn y gyfradd llenwi gwelyau mewn **cartrefi preswyl** mewnol ac mae wedi cynyddu o 80% yn Mehefin 2024 i 86% yn Mawrth 2025. Y prif resymau dros y cynnydd diweddar yw'r cyfradd llenwi yn Hafod Mawddach, Y Bermo (86%) a Plas Pengwaith, Llanberis (87%). Yn ychwanegol, noda'r adran ei fod yn parhau'n heriol i wneud defnydd llawn o'r gwllau mewn rhai cartrefi oherwydd lefelau staffio a lefel

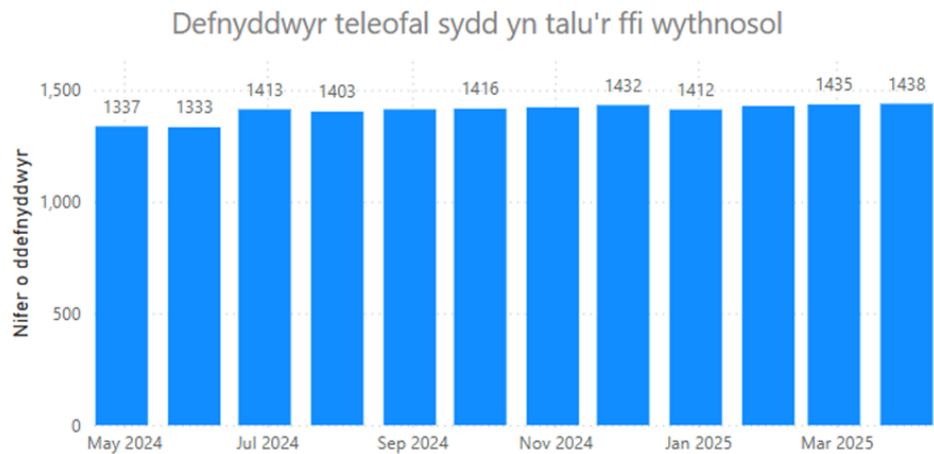
anghenion preswylwyr. Mi fydd y gwasanaeth yn datblygu mesur newydd o ran hyn er mwyn rhoi gwell cyd-destun wrth fonitro'r gyfradd llenwi i'r dyfodol.

2.2.18

Rwy'n falch o adrodd ein bod yn gweld cynnydd yn y canran o oedolion sy'n derbyn eu gwasanaethau drwy **daliadau uniongyrchol** (14% ddiwedd Mawrth 2024 wedi cynyddu i 17% erbyn mis Mawrth 2025). Er fod hyn yn ymddangos yn gynnydd bychan, mae'n ganran o nifer uchel o bobl. Fel nodwyd uchod, mae'r gwaith o ddatblygu'r gwasanaeth taliadau uniongyrchol yn parhau. Bellach mae unrhyw becyn newydd yn cael cynnig cyfrif digidol, gyfwerth a 'waled rhithiol' er mwyn gallu rheoli eu pecynnau taliadau uniongyrchol yn haws. Mae sicrhau fod y gweithlu yn hyderus yn hyrwyddo taliadau uniongyrchol yn flaenoriaeth i mi, ac rwyf mewn trafodaethau cyson efo'r gwasanaeth i sicrhau fod hyn yn digwydd er mwyn lleihau'r pwysau ar ein darparwyr gofal a sicrhau mwy o reolaeth i unigolion ar eu trefniadau gofal.

2.2.19

Yn yr un modd, rydym wedi bod yn rhoi sylw i'r gwasanaeth **teleofal** er mwyn tacluso'r trefniadau a sicrhau cysondeb o safbwynt cyfraniad ariannol unigolion tuag at y gwasanaeth. Mae'r niferoedd sy'n talu am y gwasanaeth wedi cynyddu'n sylweddol ers yr

adroddiad diwethaf, gyda 1438 o unigolion yn talu am y gwasanaeth erbyn Mawrth 2025. Mae dros dwy rhan o dair o ddyfeisiadau teleofal Gwynedd wedi eu trosglwyddo i ddyfeisiadau newydd digidol bellach, a hynny heb gost ychwanegol i'r unigolion. Mi fydd prentis yn cychwyn yn ystod mis Gorffennaf i helpu gyda cwblhau'r trosglwyddiad cyn gynted â phosib. Rydym yn parhau i fynd ati i hyrwyddo'r defnydd o'r gwasanaeth a thechnoleg a alluoga gofal yn fwy cyffredinol. Byddwn hefyd yn cyd weithio gyda'r Adran Tai ac Eiddo gyda'r digwyddiadau 'Tai ar Daith' i sicrhau fod y wybodaeth am beth sydd allan yna i helpu Oedolion Gwynedd fyw yn annibynnol yn cael ei hyrwyddo.

2.3 Archwiliadau Allanol

Dros y flwyddyn ddiwethaf mae'r Adran Oedolion wedi bod yn destun sawl archwiliad allanol – yn bennaf gan Arolygaeth Gofal Cymru (ar wasanaethau'r Adran yn gyffredinol), ac Archwilio Cymru (ar wasanaethau Gofal Cartref yn benodol). Adroddwyd ar ganfyddiadau y ddwy archwiliad yma i'r pwyllgor craffu ar y 20/2/25, ac mae'r argymhellion wrthi yn cael eu gweithredu. Byddwn yn diweddarau aelodau ar y cynnydd yn unol a'r angen.

3. Ymgynghori

Mae'r adroddiad wedi ei greu yn seiliedig ar wybodaeth a chynnwys cyfarfod diweddaraf i herio a chefnogi perfformiad yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant, gyda'r Cyfarwyddwr, y Pennaeth Adran, Penaethiaid Cynorthwyol a finnau yn bresennol yn y cyfarfod hwn.

Atodiadau

Atodiad 1: Adroddiadau cynnydd cerrig milltir prosiectau Cynllun y Cyngor

Atodiad 2: Mesuryddion Perfformiad yr Adran